

Міністерство освіти і науки України

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки,
управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕРЖАВА, РЕГІОН, ПІДПРИЄМСТВО

Матеріали X Міжнародної
науково-практичної конференції

13 травня 2026 р.

Полтава
2026

ФОРМУВАННЯ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

У науковому дискурсі ефективна кліматична політика трактується як багаторівнева система, що одночасно забезпечує екологічні результати, економічну стійкість та соціальну справедливість. Зокрема Шевченко О., Камінська Н. та багато інших вчених дають визначення даної дефініції як узгодженої системи правових, економічних та інституційних механізмів, спрямованих на скорочення викидів парникових газів, адаптацію суспільств до кліматичних ризиків та інтеграцію екологічних цілей у соціально-економічний розвиток. Як вказують автори [1], ефективність кліматичної політики визначається через її вплив на конкурентоспроможність економіки та скорочення викидів.

Визначити ефективність кліматичної політики можна за комплексом показників, що охоплюють скорочення викидів, розвиток відновлюваної енергетики, адаптаційні заходи та соціально-економічні результати. Паризькою угодою передбачено показник скорочення викидів парникових газів (GHG emissions reduction), як екологічний індикатор. До енергетичних та економічних показників дослідники пропонують відносити такі індикатори як частка відновлюваних джерел енергії у загальному енергобалансі, рівень енергоефективності, величину інвестицій у низьковуглецеві технології та «зелені» фінансові інструменти, а також рівень конкурентоспроможності економіки при впровадженні кліматичних заходів. Соціально-політичні критерії системно включають показник кліматичної нейтральності, що включає декарбонізацію та інтеграцію екологічних цілей у всі політики; справедливість та рівність через врахування потреб вразливих груп населення у кліматичному плануванні та показник інституційної спроможності, який дозволяє враховувати наявність нормативно-правових актів, стратегій та механізмів моніторингу. Однак, зважаючи на багаторівневність кліматичної політики, вважаємо, що дискусія щодо її ефективності має продовжуватися.

Насамперед необхідно звернути увагу на наукові підходи до забезпечення ефективної кліматичної політики. Серед глобальних теоретичних моделей, що найчастіше застосовуються до розробки ефективної кліматичної політики, варто виокремити екологічну модернізацію, яка підтверджує сумісність економічного зростання та екологічної політики; сталий розвиток, що орієнтується на баланс між економічними, соціальними та екологічними цілями; кліматичну справедливість, яка акцентує на нерівності впливу кліматичних змін на різні країни та соціальні групи; адаптаційну парадигму, що зосереджується на пристосуванні суспільств і економік до неминучих змін клімату та кліматичний гуманізм, який сьогодні є новим концептом, що поєднує екологічну політику з правами людини та соціальною відповідальністю.

Концептуальні підходи до дослідження кліматичної політики провідних міжнародних акторів у сучасних глобальних трансформаціях ґрунтуються: на теоріях міжнародних відносин, теоріях трансформаційних зрушень, теоріях глобалізації (політичної, економічної, культурної) та глобалізації комунікації, теоріях клімату та екологічної модернізації, а також на концепціях нового гуманізму, сталого розвитку, екологічної глобалізації, кліматичної справедливості [2]. Результати кожного етапу

дослідження сприятимуть глибшому розумінню процесу формування та реалізації стратегій з урахуванням специфіки підприємства та зовнішнього середовища [3].

Вважаємо, що при дослідженні ефективної кліматичної політики варто поєднувати глобальні теоретичні моделі із локальними кейсами адаптації, що дозволить оцінити не лише стратегічні рамки, а й практичні механізми реалізації. І в цьому аспекті слід звертати особливу увагу на територіальну децентралізацію та в її розрізі на можливість кліматичної суб'єктності окремих адміністративних одиниць.

Література

1. Carbone, J.C., Rivers, N. The Impacts of Climate Policy on Competitiveness: Theory and Evidence. *Review of Environmental Economics and Policy*. 2017. № 11(1), С.138–154. [The Impacts of Unilateral Climate Policy on Competitiveness: Evidence from Computable General Equilibrium Models | Review of Environmental Economics and Policy: Vol 11, No 1.](#)
2. Шевченко О. Наукові підходи до вивчення глобальних кліматичних змін. *Вісник: Міжнародні відносини*. 2025. №2 (61), 12-20. DOI: [10.17721/1728-2292.2025/2-61/12-20](https://doi.org/10.17721/1728-2292.2025/2-61/12-20).
3. Гораль Л. Стратегічні аспекти управління енергетичною безпекою промислових підприємств в умовах мінливості зовнішнього середовища. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. №334(5), С. 404-411. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-61>.